

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:
Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 kor., egy hónapra 2 kor. 40 fill. — Egyes szám ára 10 fill.
Megjelenik naponként, — az ünnepek kivételével.

Felolós szerkesztő:
HEGYESY VILMOS.

Kiadó és lapfajtadonos:
AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Farkas-utca 8.
Hirdetések ☐ cm.-ként 10 fillér, nyíltár petit sora 40 fillér
Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. szán

Márczius.

Kolozsvár, márcz. 1.

Immár beléptünk az újév harmadik hónapjába és azért még mindig az ó-esztendőben vagyunk. Az ország fejlődéséből, haladásából egy esztendő elveszett. Nem minden eredmény nélkül ugyan, mint ezt a lefolyt delegációk napnál fényesebben igazolják. De ezeket az eredményeket drága, nagyon drága áron vásároltuk meg, holott azoknak, nemzeti létünk fokozatos erősödésével, izmosodásával, önként, maguktól, minden izgalom és veszteség nélkül be kellett volna következniök. Sőt be fog következni még több, még nagyobb nemzeti siker is, ha a nemzet okosan fel tudja használni erejét és idejét.

Hanem hát a mi megtörtént, azt meg nem történné tenni nem lehet. A földolog most már az, hogy fokozott erővel igyekezzünk a mulasztásokat pótolni, a nyereségeket értékesíteni. És ennél a pontnál merül fel a kérdés, hogy quid nunc? Mi lesz most?!

A nemzeti közvélemény az alkotó tevékeny munkát sürgeti, főleg pedig az ország gazdasági nagy érdekeinek a megóvását, a mely érdekek az obstrukció folytán megakadályozott kiegyezési és kereskedelmi szerződések függőben létele miatt a legnagyobb kockázatnak vannak kitéve. Azonban a „nyakig-lábok“, kik a parlamenti fejtelenség szításában találják fel létfeltételüket, továbbra is meg akarják

akadályozni a nemzeti képviselőt rendes működését.

A mi nemzetünknek igen sok bajokkal kellett megküzdeni a multban. Volt idő, midőn idegen hatalmasság bénította meg élete működését. Volt idő, midőn saját hainak esztelen pártoskodása állta útját haladásának. Volt idő, midőn a reakció kötözte le legjobb erőit és volt idő, midőn a fékevesztett szellem a szabadság örvénye felé hajtotta hajóját. De a nemzetben mindig volt elegendő erő arra, hogy fokozott és józan haladásának akadályait elhárítsa a fejlődés útjából.

A mennyire a multban nemzetünk állami életét figyelemmel kísérhetjük, nem találunk a mai helyzethez hasonlót az ezer esztendő alatt. Még nem volt arra példa, hogy egy makacs hazafiatlan töredék, nemzeti jelszavak és követelések ürügye alatt, bevévén magát a nemzeti élet szentek-szentjébe, igyekezzék szétrobbantani az alkotmányosságot és megakadályozni a nemzet fejlődését. Ezer esztendőt élt már nemzetünk ebben az országban, de Sobri-politikát napjainkig nem folytattak abban. A nemzeti élet szabadságának elég sok akadályai voltak a multban, de a szabadság, a függetlenség nevében csak mostanában akadályozták azt először.

Senki előtt sem lehet kétséges, hogy az igaz hazafiság nem frázisokban áll. A nagyhangu honfiak hasonlatosak a fazékhoz, mely minél üresebb, annál jobban kong. A ki hazáját szereti, az nem igyekszik honfitársait becsapni, koldusbotra juttatni: az nem szerez illetéktelen előnyö-

ket és nem veri arczul szavait tetteivel. A frázison élősködő honfiak: a nemzet parazitái, kik abból is megtudnak élni, a mi nekik maguknak nincs; a kik az al-makereki birtokra végső helyen bekebelezett óvadék mintájára szereznek maguknak „nemzeti hitelt“ is.

Ma a magyar nemzet haladásának, fejlődésének csak ilyen akadályai vannak. De ezek bármink legyenek is, erejük abban a szentélyben van, a melybe megvonják magukat, remélve, hogy annak a szentsége még az „apagyilkosnak“ is menedéket nyújt. De ennek az állapotnak immár véget kell vetni. Itt van márczius, a szabadságnak, a megelevenedésnek, de egyszersmind a harcznak is ideje. A szabad, a friss, életető szellő lengedez, hogy elűzze a tagy kergét s lerázza a bilincseket, melyeket az a földre rakott. Itt van márczius, a szabadság hónapja, melynek el kell pusztítania azokat a békókat, melyekkel a nemzet erőit lenyügözik azok a paraziták, kik a nemzet legszentebb eszméivel visszaélnék. Itt van márczius, a harcznak, a haza istenének hónapja, az ideje annak, hogy ha félre nem állanak a nemzeti munkásság útjából azok, kiket eddig csak kerékkötő — és pedig mindig az emelkedésnél működő, tehát visszas hatású kerékkötő gyanánt ismer a magyar nemzeti politikai élet; akkor, ha kell, akár a legádázabb harccsal is, lehetetlenné tessenek.

Nem kell e végből a nemzet legfőbb erősségét, a parlamentarizmus szent és nagy épületét érinteni sem. Egyszerűen ki kell onnan füstöltni az elősdieket, a

TÁRCZA.

Tanterv és biologia.

(Töredékes eszmék biologiai alapon nyugvó tanterv előkészítésére.)

Irta: **Löte József** ár. egyet. orvos-tanár.

(Vége.)

Ezt a tanulmányi anyagot heti 18—24 órán kívánám feldolgoztatni, kötelező házi dolgozatok nélkül; ugy, a hogy Lechner* is kívánja. A munkaidő az alsóbb osztályokban reggel 9 órától 12-ig, a felsőbbekben 8—12-ig tartana. A délutánt megerőltető szellemi munkától szabadon hagynám, hogy játéokra, testedző gyakorlatokra, természetrajzi kirándulásra lehessen fordítani, vagy hogy a növendék a maga egyéni hajlandóságának engedve, tetszése szerint egyik-másik tudomány-szakmával, művészeti ággal foglalkozhassék, vagy pedig a holnapi lecke gondjától szabadon nézhesse a felhők járását. Így kitelik a fejlődő szervezetnek szükséges 9—10 órai idő az alvásra, a nyugodt és rendes étke-

* Lechner Károly: Az idegesség az iskolában. Magyar paedagogia XII. évf. 6—7 sz.

zéssel biztosítva lesz az egészséges táplálkozás, a szabadban való tartózkodás felújítja a vér oxigénkészletét, mindez együttesen pedig a növekvő ifju test élénk anyagforgalmát szolgálja. Az óraszám leszállításra magoknak a tanároknak a tanító és tanulmányozó munkásságára is jótékonyan hatna.

A tanulásra fordított munkaerő derék része természetesen a magyar nyelvre és irodalomra jutna, már csak annál fogva is, hogy a tanítás nyelve minden tárgynál a magyar. Magától értődik, hogy minden szaktanár különös gondot fordítana a maga tárgya mesterszótárának törzsszókészletére. A nyelvtanításban pedig, legalább az alsóbb osztályokban, kerülni kívánám a rostani esztelen tudományos grammatizálást, hanem inkább a tanulók értelmi fejlettségéhez mérten megválogatott irodalmi darabok olvas-tatásával gazdagítani a nyelvkincsüket, megvilágítani a szükséges tárgyi és nyelvi magyarázatokkal. Így a nyelv és irodalom tanulmányozása párhuzamosan és szép összhangzásban eredményesen haladna s nem válnék gyötrő szönyuzássá az egyik, terméketlen adathalmazzá a másik. Elevezen élne a nyelv szelleme az ifju lelkében s vége szakadna annak a szégyenletes állapotnak, hogy a művelt magyar társadalom

nem tudja apái nyelvét. A felsőbb osztályokban aztán megkezdődhetnék az összegyűjtött nyelvanyag tudományos rendezése, azonban ebben itt is mértéket kell tartani, mert egy bizonyos határon túl már a szakképzés feladat körébe vág.

A magyar nyelv és irodalom tanulmányából így megvetett alapon inditanám meg az idegen nyelvek tanulmányozását: a mikor van mihez hasonlítani az idegen szellem megnyilatkozását. Világos, hogy ha nem ismerem a magam jószágát, nem mondhatom meg, hogy a másénak a szarva állása hasonlít-e az enyémehez, vagy különbözik tőle és miben. És mivel a nyelvi tünemények elvont tanulmánya kísérteties vizsgálatok tanúsága szerint amúgy is leginkább fárasztja az ifju agyvelőt, a felsőbb osztályokban kezdeném meg a tanításukat. Az élő nyelvek közül, pl. a gyakorlati okokból nekünk legalkalmasabb németet a IV. osztályban kezdeném tanítani, a classicus nyelveket pedig az V.-ben, előre bocsátván azt, a melyeknek az ismerete megkönnyíti a másíknak a megértését. Itt is kerülni kívánám — természetesen — az aprólékos szó- és mondатеlem-zést: reá biznám a tanulóra, hogy ő maga vonja el a gyakran ismétlődő példák ből a törvényt, maga hatoljon be az idegen nyelvterületre s szerezze meg a szükséges jártasságot. Magam csak

mint a francziák kifüstölték volt a kalózkodó kabylokat. Az épületen nem esik semmi hiba. A folyó penészszag is meg fog szűnni, a mint annak oka eltávolítván, a friss márcziusi szellő nyomán a szabad mozgás, a szabad tevékenység, az erőttől duzzadó és munkára kész, szabad, nemzeti egyéniség ismét bevonul ama falak közé, a honnan több mint egy éven át a szabad frázisok által száműzetett.

Az ideai márcziustól azt várjuk, azt reméljük, hogy egy gonosz lidércnyomás alól végre-valahára felszabadítja a nemzetet. Meggyőzi a gondolkozókat, hogy a nemzet szabadságának, fejlődésének csakis azok az igazi munkásai, a kik a hazafias tettek mezején forgolódnak, nem pedig azok, kik hazafias szövegű élelnek. Bizonyoságot fog szolgáltatni a felől, hogy a nemzet jobban megbecsüli azokat, a kik „per aspera ad astra” jelszóval fokról-fokra építik a nemzeti állam hatalmas épületét, mintsem azokat, kik festett egeket ígérnek, idei tehénnek tavalyi borjával kecsegtetnek és a sült galambra tájtják szájukat.

Itt van Márczius! Itt van az utolsó ideje, hogy a múlt évről nyitva hagyott számadások lezárassanak, — hogy a fejtelenségnek vége vettessék, — hogy a nemzet szabad haladása útjából az akadályok elháríttassanak és minden téren felporzódjon az igaz hazafias élet és munkásság. Jövel azért márczius!

Politikai hírek.

Kolozsvár, márcz. 1.

A beruházási törvényjavaslat. A M. N. ügy értesült, hogy az állami beruházásokról szóló törvényjavaslatot a képviselőház első ülésében még nem fogják előterjeszteni. A törvényjavaslat még minden részletében nincs teljesen kidolgozva, s így a kormány csak rövid idő múlva lesz abban a helyzetben, hogy azt előterjeszthesse.

Mint a P. L. értesül, a beruházási törvényjavaslat 250 millió korona kiadást kontemplál.

A tőzsdebiróság és községi biróság. Sok panaszt lesz hivatva orvosolni az a törvényjavaslat, melyen most dolgoznak az igazságügyi miniszteriumban. Ez az új perrendtartás életbeléptetésére vonatkozik, de ebben szabályozva lesz a tőzsdebiróság, valamint a községi biráskodás kérdése is. Ugy a tőzsdebiráskodást, mint a községi biráskodást egész gyökeresen reformálják és azok az eshetőségek ki lesznek rekesztve, a melyek főként a tőzsdebiráskodást majdnem illuzóriussá teszik.

A képviselő választói jog új szabályozása. A hivatalos lap vasárnapi száma a vallás- és közoktatásügyi miniszter által folyó évi 1136. eln. szám alatt kiadott rendeletet közöl a népiskolai tanítóknak az országgyűlési képviselőválasztói jog új szabályozása czéljából fogantatandó statisztikai összeírásnál leendő igénybevétel esetén három napi iskolai szünet engedélyezése tárgyában. E szerint a miniszter megengedte, hogy a tanítás mindazon városi iskolákban, illetőleg a városi iskoláknak mindazon osztályaiban is három összeírási napon szünetelhesse, a melyeknek tanítói az összeírásban részt vesznek. A m. kir. belügyminiszter ur az összeírásnál felmerülő munka díjazása czéljából az állam terhére statisztikai laponként 4 fillér munkadíjat állapított meg, az a munkadíj tehát az összeírásban résztvevő tanítókat is megilleti.

Tömeggondnokságok kiosztása. A Bud. Tud. jelenti: Az igazságügyminiszteriumban vasárnap délután Plósz Sándor igazságügyminiszter elnöklésével szaktanácskozmány volt, melyben az ügyvédeknek a tömeggondnokságok és egyéb bírói gondnokságok megfelelő kiosztása iránti óhajait közösen megbeszéltek. Az Ügyvédi Kamara jelenlévő képviselői kifejtették ezen óhajukat, melyek azután hosszabb eszmecsere tárgyát képezték. Az elnöklő miniszter megköszönte a tanácskozmány tagjainak fáradozásait és megígérte, hogy az adott véleményeket megfontolás tárgyává fogja tenni, valamint azon reményének is kifejezést adott, miszerint sikerülni fog oly módot találni, mely jogos óhajait kellő mértékben tekintetbe fogja venni.

A Bihar vármegyei szabadelvűpárt 600 lelkes választó jelenlétében tartotta szervezkedését Magyar-Csékn, Papp János képviselő kerületében. Szunyogh-Szabolcs elnöki megnyitóját után megválasztották elnökké Korda Andor bírókost, ki szép beszédben megköszönte a bizalmat és a pártot kitartásra lelkesítette. Ajánlatára egyhangulag megválasztották a tisztkart és a választmányt. Papp János képviselő szép beszédet mondott, mire gyűlés után Papp képviselő tiszteletére közeledt volt.

A függetlenségi párt és az obstrukció. Kossuth Ferenczet tegnap is több függetlenségi képviselő kereste föl lakásán, egyrészt, hogy egészségi állapotáról tudakozódják, másrészt, azért, hogy a delegáció dolgait megvitassák a párt elnökével. Kossuth Ferencz kifejtette, hogy meggyőződése szerint a függetlenségi párt sohasem remélhetette, hogy a hatvanhetes alapon nagy értékű nemzeti vívmányokat lehessen szerezni, ennél fogva a delegációban történt dolgok sem meglepetést, sem fölháborodást nem keltettek a függetlenségiiekben. A Kossuth-párt zöme helyesli Kossuth Ferencz álláspontját és az obstrukció mielőbbi befejezését kívánja. Tegnap este a pártklubban ezekről a dolgokról vitakoztak és általános volt az óhaj, hogy a legközelebbi napok hozzák meg végre a parlamenti békét és legyen vége a zavaros állapotoknak.

Eredmények.

Budapest, febr. 29.

A delegátusok visszaérkeztek Bécsből, s a nemzet vágyakozva tekint a közelnapok eseményei elé.

Békesség lesz-e hát végre, avagy folytatódik-e a czéltalan háború?

Az ellenzéknek kákán esomót kereső tagjai, a kik mindenáron ezivakodni akarnak, már jó előre lebecsülik a vívmányokat, s mint a duzzogó gyermek: már előre elhatározzák, hogy ők nem lesznek megelégedve.

Budapesti tudósítónknak ma alkalma volt ezekről a dolgokról beszélgetést folytatni egyik előkelő delegátusunkkal:

— Azt mondják, — szól a delegátus — hogy a delegáció fontos eredményeket nem ért el Bécsben. Nekem és mondhatom, a legtöbb delegátusnak azonban nem ez a véleményünk. Sőt nem tagadjuk, hogy az ideai delegáció eredményei igaz örömmel töltöttek el mindnyájunkat. Hogy melyek az eredmények, azt hiszem, azt szükségtelen itt külön-külön felsorolnom. De nem hagyhatom szó nélkül, hogy a sajtó figyelmét elkerülte valami és nem méltatta eléggé figyelemre azt a kijelentést, a melyet Sényi Péter sorhajó-hadnagy tett a tengerészeti költségvetés tárgyalása során. Pedig ez a nyilatkozat nagyon érdekes és fontos eredmény. A tengerészeti költségek tárgyalásánál ugyanis Sényi Péter azt jelentette ki, hogy:

„... a tengerészeti parancsnokságnak min-

a legszükségesebb mértékű vezetésre szorítkoznám és arra, hogy a legjellemzetesebb olvasmányok megválasztásával feltárjam az idegen szellem sajátos kineseit.

Igen nagy fontosságot tulajdonítok a történelem tanításának. A történelem az a bűvös tükör, a mely a múlt idők képét torzítás, szépítés nélkül, elfogulatlanul varázsolja lelki szemünk elébe. A hazai történelemből megismerjük nemzetünk törekvéseit, az eszközöket és módokat, a melyek segítségével törekvéseit megigyekezett valósítani, küzdelmeinek sikerét, vagy kudarcát, a melyet aratott. Mind a két eredmény tanulságos az utódra nézve: megtanulja az ősök példájából: hogyan kell, vagy hogyan nem kell küzdeni nemzeti czéljokért. És ez útmutatás a jövőbeli cselekvésre nézve. Ha pedig nemzeti történelmünket nemzetközi vonatkozásában vizsgáljuk, megismerjük belőle ősünk munkájának jelentőségét az emberiség harczaiban. Ezek a tanulságok — szerencsére — igen alkalmasok arra, hogy a magyar ifjú szívét méltó önértéssel töltve meg, büszkén vallja magát magyarnak s a nagy ősöknek méltó utóda igyekezzék lenni. Szóval, a történelmi tanulmány a szunyadé és erőtlenség hazafiasság leghathatósabb ébresztője és megacélozója. De természetesen csak

úgy, ha a kínálkozó tanulságokat levonjuk az eseményekből, s nem tekintjük száraz krónikának és évszámok halmazának a történelmet.

A történelem tanításától elválaszthatatlan a földrajz tanítása, még pedig — kíváltk eleinte — főképen a táj- és néprajzi viszonyokra való tekintettel. A politikai felosztást a felsőbb osztályokra hagynám.

A mennyiségtanból és geometriából, a mint már előbb is jeleztem, csak annyit kívánnék taníttatni kötelezőleg, a mennyi a gyakorlati életre általános tapasztalás szerint minden művelt embertől méltán megvárható. Természetesen, a tanár megadná a szükséges utbaigazítást, ha valaki a maga jószántából mélyebbre ható tanulmányokat kívánna tenni.

Utóljára hagyom a természettudományokat, a melyek szellemének át, meg át kell hatnia az irodalmilag művelt gondolkozást. Természeti lény, kitéve a természet meg nem változtatható erőinek, a melyek áldást vagy csapást hoznak reá, a hogy érik; körülveve természeti tárgyaktól, a melyek közelebbi-távolabbi viszonyban állanak hozzá; bizonyos élethivatásra szánva, a melyhez bizonyos testi-lelki tulajdonságok szükségesek; s hogy az a természeti lény mindezeket ne ismerje, valóban képtelen egy

állapot, a mely egyértelmű az életben való boldogulás lényeges feltételei egy részének nem ismerésével. Hogyan hátrithatná el magáról egy súlyos sérülés életveszélyét, a ki nem is sejt, hogy milyen az emberi test szerkezete és micsoda szerep jut a test legfontosabb részeinek az egyetemes szervezet háztartatásában? Hogyan gondolja az egészséget, a ki nem tudja, hogy mi árt, mi használ neki? És hogy éljen 150 esztendő, a ki két kézzel szórja élete kincseit stb.? — Szóval, természettudomány kell az iskolának: az irodalmi műveltséggel nemes egységbe olvadó természettudományi műveltség. Így épül fel az az erősség, a melyen minden földi hatalmasság ereje megtörik.

Mint legkönnyebben felfogható szemléleti tudománnyal, a természetrajzzal kell kezdeni a tanítást. Hiszen így is kezdik, a mi keveset megenged a hivatalos tanulmányi tervezet. De többet, mindenesetre pedig jobban kívánnám taníttatni: gyakorlati mutatványokkal bőven megvilágosítva. Megfelelő természetrajzi muzeum és kellően felszerelt laboratórium volna szükséges a kirándulások alkalmával gyűjtött anyag feldolgozására, még pedig a növendékek részvételével. Szükségesnek tartom, hogy az intézetnek a természetrajz tanára vezetése alatt egy kis bo-

den törekvése oda irányul, hogy Magyarország részéről a kvóta arányában a tengerészet költségeire kiadott és megszavazott pénzeszegek Magyarországra visszatérüljenek. . . .

Ez a kijelentés, tisztelt obstruáló honatyák, nem a legkisebb eredmény azok között, miket a magyar delegátusok Bécsben elértek. Mindenestre olyan eredmény, a mely fölött nem szabad és nem lehet könnyen átsiklani, s a mely megérdemli, hogy fölbivjuk rá a magyar közvélemény figyelmét, s a többi jelentős eredmény köze soroljuk ezt is.

Eddig tart az említett delegátus nyilatkozata, a miből mi csupán azt akarjuk még konstatálni, hogy ime, az eredményt és jóakaratot mindenki láthatja, a ki látni akarja, s a ki igazi érdekeinket tartja szem előtt és nem az olyan politikát, a mely csak akadékoskodik és mérhetetlen kárára van a nemzetnek!

Az orosz-japán háború.

Kolozsvár, márcz. 1.

Ujabb és fontosabb hírek nem érkeztek a keletázsiai harcterről. A jelentések az eddigi tengeri ütközetek részleteiről számolnak be. A helyzet tehát egyelőre nem változott. A szárazföldi nagyobb ütközet még nem következett be, csak apróbb csatározások, az előőrsök, földerítő szolgálatot végző lovas csapatok összeütközései történtek eddig. Az oroszok nem akarnak — úgy látszik — támadólag föllépni és várják, míg a japánok támadják meg őket a harctér belső s a partoktól távol eső vidékein.

A hatalmak semleges magatartásában sem történt semmi változás.

Legfontosabb mozzanat, a miről most érkezik hír, hogy *Vladivostok* pár nap óta blokádnál van.

Szárazföldi összeütközések.

Pétervár, febr. 29.

Az orosz távirati ügynökség jelenti Liau-jangból mai kelettel: Khinaiak jelentik a Jalu mellől, hogy az orosz előcsapatoknak egy lovas különítménye a folyón túl vagy két versztnyre behatolt Koreába és összeütközött egy japán osztályival. A japánokat visszaverték és ezek lovaik hátrahagyásával menekültek, mire a kózákok a lovakat hatalmukba ejtették.

Linevics tábornok utánuk küldött egy lo-

tanikus kertje legyen, a melyben a növények maguk is segédkezzenek a kertészkedésben. Kírándulások alkalmával megnéznének egy-egy mintaszerűen berendezett gazdaságot. Akkor nem történhetné meg, hogy egy-egy felsőbb osztálybeli kitűnő növények ne tudja megkülönböztetni a buzakalászt a zabkalásztól stb.

A felsőbb osztályokban fizikára és chemiára kerülne a sor.

A természettudományi tárgyak közt helyet kívánnék az ember *bonczatanának* és *élettanának* főbb vonásaikban, mint a mely tárgyak az önismeretnek mellőzhetetlen eszközei. Ezen az alapon épülne az észszerű *egészségtan* oktatása.

Vallástani tárgyak tanítását az alsóbb osztályokban egészen mellőzném, mivel részben értelmetlen, részben pedig a tudomány tanításaival ellenkezően, mai gondolkodásunkhoz nem illik. A mi érthető belőle, nevezetesen az erkölcsi tanulságok, azokat egyéb czimen a növények amugy is tanulják. Csupán a felsőbb osztályokban vélném helyénvalónak a vallás tudományos irányu tanítását.

vasított gyalogos osztályt, hogy Korea északi részén állást foglaljanak. Mandsuria déli részében minden esendes. A vasuton naponta több csapat szállítmány érkezik. A kínai lakosság nyugodtan viselkedik és nehézség nélkül ad el az oroszoknak élelmi szereket és lovakat. A kínai hatóságok barátságosan viselkednek.

Vladivosztk körülfárása.

London, febr. 29.

A *Daily Mail* jelenti Hakodateból: Hír szerint Vladivosztk mult csütörtök óta blokádnál áll.

A szárazföldi harctér.

Berlin, febr. 29.

Pétervárról azt jelentik a Berliner Tageblattnak, hogy az orosz koncentráció csak nagyon lassan halad előre. A szibériai vasuton naponként csak ötezer embert lehet szállítani és így százezer ember szállítása megközelítőleg husz napig fog tartani. Ehhez hozzá kell még számítani a huszonegy napos mukdeni utat, mert most már Mukden a hadműveletek középpontja. A szállítás tíz nappal ezelőtt kezdődött, s így a mandzsországi orosz hadsereg legfőbb csak *negyven nap múlva lesz harcoképes*. Az előre nyomulás megkezdése természetesen még sokkal későbbre várható, mert a csapatok szállításával a hadi készülődés még egyáltalában nem lesz befejezve.

Leány az orosz seregben.

Moszkva, febr. 29.

A hadügyminiszter megengedte *Maximov* ezredes leányának, hogy mint közkatona belépessen az első gyalogezredbe.

Képviselőválasztás Japánországban.

London, febr. 29.

Holnap kezdődik Japánországban a parlamenti képviselőválasztás. Az érdeklődés a választás iránt nagyon esekély, mert az összes pártok kijelentették, hogy a háború befejezéséig támogatni fogják a mostani kormányt. Az új parlament március 18-án gyűl össze rövid, alig egy heti ülészakra, a melyen megszavazza a kormány részére szükséges pénzhitelt.

Az angol ujságok flottája.

London, febr. 29.

Majdnem az összes londoni ujságok speciális gőzhajó-szolgálatot rendeztek be Cse-mulphó és Csifu között. A *Times* az ujságok hirsolgálatában most először rendezte be a dróttalan táviratozást s az összes híreket hajójáról Vejhajvejbe táviratozza, a honnan Európába továbbítja.

A hatalmak.

Sanghai, febr. 29.

Az összes érdekelt hatalmak hír szerint meg egyeztek abban, hogy a Mandsuri lefegyverzik és a legénységet Pekingbe szállítják és addig tartják ott, míg a háborúnak vége lesz. Kedd óta négy vonat hagyta el Taotingfut és onnét csapatokat vitt az észak-keleti határra. Az utolsó csapatrészt ma indul. Az onnét elindult csapatok összes száma 10.000 ember. Taotingfuban az összes rendes katonaságot olyanokkal helyettesítik, a kik Csiból (Santung tartomány) jönnek.

A tengeri harcterről.

Pétervár, febr. 29. (Orosz távirati ügynökség.) A Vicsuban efogott Togatacsuru japán vezérkari őrnagyot hat japán esendőrel együtt Liau-jangba vitték. Ide szakadatlanul érkeznek csapatok. A katonák állapota és kedve kitűnő. Hóvihar dühöng erős fagygyal. A vasutforgalom nem zavartatott meg.

Pétervár, febr. 29. (Orosz távirati ügynökség.) A mult éjjel dühöngő vihar daczára egy jelentés szerint a láthatáron észrevették a japán felvilágosító hajók tüzeit. A *Courier de Tiencin* jelenti: Bár a japánok a veszteségeket titokban

igyekeznek tartani, megbízható értesülés szerint a Jashina páncélos hajó és az Oshima és Takima cirkálók megsérültek és ezeket Nagasai-ba kellett vontatni. A lap továbbá azt jelenti, hogy 60.000 japánt összpontosítottak Gensanban avval a szándékkal, hogy Mandsuriába behatoljanak. A kínai csapatoknak a határra való indulását állítólag március 5-ére halasztották.

Csifu, febr. 29. (Reuter.) Hír szerint két japán hajó Sasekoba ment, hogy ott kijavítsák.

HIREK.

Kolozsvár, márcz. 1.

— **Időjárás.** A pár napig tartó hideg, kellemetlen időjárás után ismét derűs, tavaszias napokban van részünk. A hőmérséklet az erdélyi részeken fojtón emelkedőben van. *Kolozsvárt* az éjjel beálló gyöngye fagyok következtében -1°C a közép hőmérséklet esendes derült időjárással. Az üzletvezetőség jelentése a következő:

Üzletkezelőség +6 borult, esendes. Nagy-Váradi +6 borult, esendes. Torda -3 esendes, derült. Maros-Ludas -1 esendes, borult. M. Vásárhely -1 esendes derült. Szász-Régen +3 esendes, derült. Tövis +3 esendes, derült. D. Szt. Márton +1 esendes, derült. Sőváradi +1 derült, esendes. Kis-Kapus +2 esendes, derült. Segesvár +3 esendes, borult. Székely-Udvarhely +1 esendes, borult. Brassó +3 esendes, borult. Sepsi-Szt. György 0 esendes, borult. Csik-Szereda -3 esendes, derült. Csik-Gyimes +1 esendes, borult. Kézdi-Vásárhely -2 esendes, derült. Zernest +1 esendes, derült. Predeal -2 szelee borult.

— **A Bihar vármegyei lázadás.** A napokban lapunk is foglalkozott azzal a mindenfelé terjesztett szenzációs hírrel, mely azt újságolta, hogy Bihar vármegye több községében Kolozs vármegye területéről oda küldött oláh ügynökök a népet a magyar urak ellen ingerlik és lázadásra szítják. Ugyanakkor megkerestük Kolozs vármegye alispánját *Dózsa* Endrét ebben az ügyben, ki ezt a híresztelést alaptalan szenzációnak nyilvánította kijelentve, hogy hozzá semmiféle olyan jelentés eddigéig nem érkezett, melyből arra lehetne következtetni, hogy ilyen lázító ügynökök csakugyan léteztek és működtek volna Kolozs vármegye területén s onnan juthattak volna át Biharba. Egyben kijelentette az alispán, hogy a bánffyhungyadi járás főszolgabírójától, mint a kinek járását a lázítók származás helyének állítják a híresztelések, újabb tüzetes jelentést kért. Tegnap érkezett meg *Kertész* Samu főszolgabírónak ez a hivatalos jelentése a vármegye alispánjához. A jelentés elmondja, hogy az említett híresztelés teljesen alaptalan. A járás területéről semmiféle lázítók nem mentek Biharba s a lakosság körében sem észlelhető semminemű izgatottság, annál kevésbbé olyan előkészület, a minőkről a szenzációs hírek emlékeznek. A járásban mindenütt rend és nyugalom van. Valószínűleg valami vasárnapi koremai veszekedést növelt meg a szenzáció hajhászás parasztlázadással.

— **Tűz.** Rémes harangkongatás verte föl az éjjel fél 4 órakor a hajnali esendét. A toronyór tüzet jelzett. Monostoron a Sütő-utczában Baumzweig Emil kereskedő háza ismeretlen okokból kigyult. A házban levő szatócs üzletben keletkezett a tűz, mely gyorsan haragpódozott tova és rövid idő alatt a lángok az egész házat elborították. A kivonult tűzoltóság és a szomszédok segítségével sikerült a lakosoknak minden házbeli butort megmenteni mielőtt a tetőzet beszakadt volna. A szatócs boltban — a hol a tűz keletkezett — minden a lángok martaléka lett. A tüzet reggeli 5 órára a tűzoltók teljesen lokalizálták. A háznak minden faalkatrésze elégett, csak a négy csupasz kormos fal meredez az ég felé lehullott vakolattal. A ház biztosítva volt.

— **Házi estély.** A kolozsvári Dávid Ferencz-egylet saját alapja javára március 5-én (szombaton) a New York-szálló földszinti termében zártkörű házi estélyt rendez. Az estély vendégei: gróf Bethlen Gézáné, Ferencz Józsefné,

Haller Rezsóné, Pákey Lajosné, Veress Sándorné, Zsakó Istvánné, Fekete Gábor kir. táblai elnök, Csongvay Lajos ügyvéd, Gál Jenő táblai tanácselnök, Gotthárd Sándor, Klobuász Győző altábornagy, Molnár Sándor joggyógyász és Székely Ferencz koronaügyész. A rendezőség nagy buzgóságot fejt ki az estély sikere érdekében. Jegyek előre válthatók márczius 5-éig az unitárius kollégium első emeleti 25-ik szobájában; s az estély kezdete előtt a jegypénztárnál.

— **Czellövészet.** A nemrégiben megalakult Kolozsvári Athletikai Club a Torna-Vivódában már két hete megkezdte a vivást. A czellövészetet szombaton, márczius 5-én kezdik meg szobafegyverekkel *Sárpi László* és *Hankó Elemér* vezetése alatt. A szoba-czellövészet csak az enyhe idő beálltáig fog tartani, azután a szabadban a város valamely arra alkalmas külső területén fogják a tagok rendes golyós fegyverekkel gyakorolni magukat a czellövészetben.

— **A hadügyminiszter kitüntetése.** Bécsből jelentik lapunknak: A király a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki *Pitreich* lovag hadügyminisztert, a kinek ő Felsője személyesen nyújtotta át az érdemrendet.

— **Kitüntetett tanfelügyelő.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király dr. *Csernátó* Gyula Beszterce-Naszód vármegye tanfelügyelőjének a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta. A királyi kitüntetés egy érdemekben gazdag kulturális munkásság jutalmazását és elismerését jelenti. *Csernátó* tanfelügyelő évek során keresztül működik fáradhatatlan tevékenységgel és lankadatlan energiával egy nemzetiségek által lakott vármegye területén, hol a népoktatásügy fejlesztése rendkívül sokat köszönhet az ő buzgalmának, tapintatosságának és mindenre kiterjedő gondjának. Erős hazafias érzése egyesíti magában a türelmességet és körültekintés erejét is. Kitüntető czéltudatos munkája a legszebb sikereket érte el, melyek a magyar szellem, a magyar művelődés, a nemzeti eszme terjedését, meggyökerezését és térfoglalását eredményezték. Ugyanezt szolgálja abban a buzgó működésében is, melyet az E. M. K. E., igazgató választmányja kebelében fejt ki odaadó szorgalommal. A kitüntetett tanfelügyelő áldásos működésétől még jelentős eredményeket várhat népoktatásügyünk.

— **Posta és távirdaaltisztek bálja.** A posta- és távirdaaltisztek és szolgálók, kik oly fárasztó szolgálatot teljesítenek a közönség érdekében, mint minden évben, úgy az idén is márcz. hó 5-én, szombaton a Vigadó helyiségében bált rendeznek. A bálra nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség serényen buzgálkodik, hogy a kedélyességéről általánosan ismert bál jó hírnevéből az idén se veszítsen. A meghívókat a rendezőség már szétküldötte.

— **A marosvásárhelyi katonai al-reáliskola.** Marosvásárhelyről írják: A tizenkettedik hadtestparancsnokság átiratot intézett a napokban Marosvásárhely törvényhatóságához, hogy nyilatkozzék az ott felépítendő katonai al-reáliskola építése és építési helye ügyében. Építési helyül a parancsnokság 7—10 hectár földet kér a várostól ingyen. Az átirat szerint az építési költségek mintegy 1,600,000 koronát tennének ki. Az építést a város fogja végeztetni, azonban a költségeket a kincstár meg fogja téríteni, a mennyiben az építésre felveendő kölcsön tőke és kamattörlesztését a kincstár fogja eszközölni. A kölcsön teljes amortizációja után az iskola a kincstár tulajdonába megy át. Fel van említve továbbá az átiratban, hogy az iskola vezetésére 28 tiszt lesz, 280 növendéket fognak felvenni a 4 évfolyamra és 70 legény lesz berendelve szolgálattételre. Az átirat vétele után a városi tanács felkérte az ottani katonaság mű-

szaki személyzetét, hogy szemlét tartva jelöljék ki az iskola helyet.

— **Rablómerénylet a viczinálison.** Nagyváradról írják: A hollód-kötegyáni viczinálison esett meg tegnapelőtt. Feketebátor felé poroszkált s a mint szép esőndesen erőlködött fölfelé a kapaszkodón, egy harmadosztályú kocsi ajtaja hirtelen fölpattant s két bekormozott alak ragadta meg a békén szundikáló talpasi gazdát, a ki a kupénak egész közönsége volt. Az egyik megállt az ajtóban s kést fogott az agyara közé, az öregebb pedig megfogta az utas mellén a dolmányt:

— Ide vele, a mi pénz van nálad!

A szerencsétlen ember szörnyűségesen megijedt s kézzel-lábbal hadonázott:

— Meg ne mukkanj, mert leröpülsz a vonatról!

Dulakodás támadt s annak a robajára figyelmes lett egy szomszéd szakaszban utazó esendő, s a többi utasok segítségével hamarosan ártalmatlanná tette a merénylőket, a kikre most a tenkei járásbírósg fogházában vigyáznak. A vakmerő gazemberek maguk vallják, azért ugrotak föl a vonatra, hogy raboljanak.

— **A brassói váltóhamisítás.** A brassói nagy váltóhamisításról még a következő részleteket jelentik: Ifjú *Binder* Frigyes nagykereskedő négy brassói bankot károsított meg: az Általános Takarékpénztár, a Bank- és Raktárházat, az Adlerbankot és a Mihalovits-féle bankot. Ebben a négy pénzintézetben hatvanhat hamis váltót helyeztet el. Ezek közül 1 Schmidt Vilmos 17 Fernengel Gyula, 12 Kabusa Ignác, 11 Ganger Mihályné, 4 Nagy Gyula és Reinhardt Mihály és 1 Flechtenschacher Károly dr. nevére van hamisítva. Valamennyi kereskedelmi váltó s így magyarázható meg, hogy mindezt leszámították. A kár az eddigi megállapítás szerint 148.000 korona. Ez az összeg mind a brassói bankot terheli. Nagy a valószínűség azonban, hogy még több fővárosi és vidéki pénzintézet is érintkezve van. A Baróthi Takarékpénztár például szintén nagyobb összeggel károsodik. Az Általános Takarékpénztár, hogy kártát biztosítsa, tegnapelőtt 40.000 korona erejéig sürgős zálogjogi előjegyzést kért a brassói királyi törvényszék telekkönyvi hatóságánál ifjú *Binder*, illetve *Binder* és *Hügel* cég ingatlanaira. Híre jár, hogy a károsított bankok a *Binder* és *Hügel* céget csődbe kergetik, hogy ezáltal szerezzenek némi kártérítést. Egy másik verzió szerint egyezség jön létre a bankok és a cég között.

— **Petelei István házasság.** Kedves kis históriát elevenít fel „Bohém történetek” cím alatt S. *Szigethy* Vilmos *Petelei* Istvánról. A kedves apróság a következő:

„Fiumében állandó magyar vendégszeretet fogadja a leutazó irónépséget. Garády (Gauss) Viktor, a poétaszívű kalauz, maga is poéta (a tenger költői szépségeit, rejtelmes, vonzó titokzosságait örökíti meg a halhatatlanság számára.) Ő fordította le Salvini számára olaszra „Bánk bán”-t, aztán maga is eljött a szegedi bemutatóra és szomjas fülekkel, csillogó szemmel szívtá magába azokat a gyönyörű mondatokat.

Akkor szerette meg igazában *Bánk bán*-t s a bohém-lakomán határtalan lelkesedésében elhatározta, hogy nyomban visszafordítja a legjobb drámát magyarra, hadd ismerjék itt is.

Alberti Wernert kalauzolta egyszer s váratlanul közéjük toppant *Gárdonyi Géza* is. Ütött-kopott osztályában végezték a körutat. Verner apró gyűszűnyi pohárból szüresölte az italt, *Gárdonyi* azonban csak vizes poharat használt.

— Nicht wahr, Herr *Gárdonyi* — szólalt meg hirtelen a tenorista — Sie haben geschrieben „Bor“.

— Én! — bólintott *Göze*.

— Sie verstehen sehr gut!

Május végén, mikor *Petelei* István, a magyar nyelv mestere, is megérkezett beteg hűgával, már nem voltak Fiumében az író-vándor-madarak. A szelid kis öreg, a ki csupa sziveség, csupa előzékenység, a velencei hajóra várt, következőleg addig is mi szórakoztattuk.

Hogy kikerülte a tárgyat, ha véletlenül az írásaira került a szó.

— Irok, igen, irok, de azért nyugtalan va-

gyok, mert a fene férgek sok kárt okoznak a gyümölcsökben.

Folytatta a beszédet a büszkeségéről, a ketről, kissé szórakozottan, mert nem akarva is visszatért az irodalomra.

— Lemegyek egyszer magukhoz Szegedre, le én, hogy kezet szorítsak Tömörkénnyel. Hogy ír az az ember, hogy ír!

Délután eszébe jutott valami.

— Menjünk színházba estére, van ott egy kis lány, a ki nagyon érdekel. Ugy hallom, kiváló tehetsége van.

A Feniében magyar társulat játszott éppen, annak a szubrettjét említette. Nem kérdeztük, miért érdeklődik, elmondta később úgy is.

— Őcsém, — szól — majd mutassa meg, ha kijön, hogy melyik az a kis lány. Én neveltem a pályáján egy újságíró, nagyon érdeklődnek egymás iránt, hát össze akarom őket háziasítani. Derék, jó gyerek, büszke vagyok rá.

A „Lili”-t adták, kezdődött az előadás. Eljött az a pillanat is, a mikor megmondhattam, hogy:

— Ez az!

Petelei bátyánk csak nézte, nézte, hol látcsóval, hol pusztá szemmel, de nem szólt semmit. Véget ért az első felvonás, szó nélkül cigarettre gyújtottunk, (ki sem kellett menni miatta, a Fenié nem féltik a tűzveszedelemtől), aztán pergett az előadás tovább s már vasesoránál ültünk, mikor odafordult felém *Petelei*.

Fanyar volt az arca, de azért az aggódó szeretet ült azon, a mint szelid hangján megszólalt:

— Nem háziasítom őket össze. A viláért sem. Az a fiu nagyon jó fiu.

— **Kitüntetett katonatisztek.** Oszkár svéd király, ki a napokban Bécsben látogatást tett a királynál a Marosvásárhelyről Bécsbe rendelt 62-ik gyalogezred egyik disszázadának katonatisztjei közül svéd rendjelekkel kitüntette *Sermonet* ezredet, *Szirányi* századost, *Stadler* főhadnagyot és szőkefalvi *Szentmiklóssy* György hadnagyot.

— **Különös végrendelet.** Nagyváradról jelentik: Ezelőtt két héttel Kőhalom községben meghalt egy *Miklós* Ferencz nevű gazdag földbirtokos, a ki érdekes végrendeletet hagyott hátra. *Másfél millió koronát* érő vagyonát a Magyar Tudományos Akadémiának hagyta, de olyan föltételekkel, a melyek rávallanak az öreg ur excentrikus természetére. A végrendelet szerint az Akadémiának a pénz kamatából 8000 korona évi fizetéssel az elhunyt birtokán jóságkormányzót kell tartani, még pedig olyan embert, a ki nemzeti irányban fejlesztette a magyar irodalmat. A jövedelem többi részéből szintén nemzeti irányu művek kiadását kell támogatni. Az elhunyt földesur özvegyének *Denninger* Eugénának, a ki francia származású aszony, 2400 korona évi járadékot hagyott, de azzala kikötéssel, hogy mielőbb hagyja el Magyarországot. *Miklós*ynak, a ki sógora *Beöthy* László főispánnak, két gyermeke is van, de ezekről nem emlékezett meg a végrendeletében. Az Akadémiát különben felhatalmazza a végrendelet, hogy száz év múlva, ha a haza veszedelembé jut, előadhassa az egész birtokot. A bevett pénzből nemzetörökséget kell szervezni. A birtok vevőjének azonban nem szabad sem zsidónak, sem kikeresztelkedett zsidónak, sem pedig olyan embernek lenni, a kinek családjában valaha zsidó vallású ember volt. *Miklós* a végrendelet végrehajtásával *Beöthy* László főispánt bízta meg, a kinek ezért kétezer korona fizetés jár. Valószínű, hogy az özvegy és a rokonok megtámadják a végrendeletet annál is inkább, mert híre jár, hogy *Miklós*ynak több másikat végrendeletet is csinált, de ezt nem találják. Első végrendeletét annak idején egy budapesti közjegyzőnél helyezte el.

— **Hunyad vármegye népoktatásügye.** A magyar nemzeti kultúra szempontjából rendkívül örövendések azok az adatok, a mikkel Hunyad vármegye legutóbbi közgyűlésén *Réthy* Lajos kir. tanfelügyelő számol be a vármegye népoktatásügyének haladásáról. Az 1871. évben Hunyad vármegye területén összesen 140 iskola volt, ezek között községi 15, felekezeti 124, állami csak 1. A 32.047 tankötelesből csupán 34.30, vagyis 10-70 százalék járt

iskolába. Hunyad vármegye tüntette föl ekkor a népoktatás tekintetében a legkedvezőtlenebb arányszámot. Az 1902—3. tanévben pedig a népoktatási intézetek száma a vármegyében 359 és 240 ismétlő tanfolyam, melyekben 455 tanuló összesen 27.632 tanulót oktatott. Az állami elemi iskolák száma pedig 55-re emelkedett, a melyekben 5554 nem magyar anyanyelvű gyermek nyert oktatást. Működik ezenken kívül 12 kisdudóvoda, 4 állandó gyermek-menház s 46 nyári gyermek-menedék-hely. Dévára állami tanítóképző-intézet létesült és eredményesen működik. Ma már a tankötelesek 57.7 százaléka jár iskolába, a mi az 1871-beli 10 százalékkal szemben igen nagy arányú, rohamos haladást jelent. Innen van, hogy míg harmincz év előtt a lakosságnak csak 5 és fél százaléka tudott írni-olvasni, a legutóbbi népszámlálási adatok szerint 24.7 százalékot tesz ki az írni-olvasni tudók száma. Nagy és intenzív haladást jelölnek ezek a számadatok, s a kulturális fejlődésnek ebben a gyarapodásában a vármegye buzgó tanfelügyelőjének, a fáradhatatlanul munkálkodó Réthi Lajosnak vannak hervadhatatlan érdemei.

— **Tűzkatasztrófa.** Londonból táviratozzák, hogy a City egyik szűk utcájában, a Szent Pál székesegyház mögött, tegnap éjjel tűz támadt. Az épület, a mely kigyuladt alig fél óra alatt teljesen leégett, úgy hogy a tűzörség nem segíthetett. A mikor később a felső emelet romjait átkutatták, a padlás alatt *öt asszony elcsenesedett holttestét* találták meg. Valószínű, hogy a padlás ablakán át akartak megmenekülni, de a füstben elvesztették eszméletüket. A leégett ház a legfelsőbb emeletig csupa üzletből állott, csak az üzletekben alkalmazott néhány asszony lakott a házban. Valószínű, hogy ezeket álmukban lepte meg a tűz.

— **Krüger baldoklik.** Mentonéból jelentik: Krüger elnök állapota nagyon rosszra fordult. Ereje rohamosan hanyatlak. Az orvosok teljesen lemondtak róla.

— **A ki százharmincz évig élt.** Szatmáról jelentik, hogy Kakszentmárton községben ritka öreg kora matróna halt el a napokban. Beresák Muezuné az illető, aki 130 esztendőskorában halt meg pénteken. A matuzsálemi kora nő 1774-ben született és három férje volt, a kiket túlélt. Legifjabb unokája most 50 éves, jelenleg a község bírája. Az öreg asszony életében keveset betegeskedett s a napokban még elvégezte a ház körüli teendőit. Reggelre aztán holtan találták ágyában. Elaludt örökre.

— **Meggyilkolt zongoragyáros.** Liechtenstein Richard Hermann frankfurti nagykereskedő, a Liechtenstein és társa zongoragyár tulajdonosát szombaton délelben 12 és 1 óra között a város egyik legélénkebb utcájában levő irodájában meggyilkolták. A gyilkos valószínűleg rablási szándékból követte el s páratlan vakmerőséggel és hidegvérrel hajtotta végre tettét. Liechtenstein déltájban egyedül szokott irodájában tartózkodni. Valószínű tehát, hogy azt gyilkosa is tudta, a gonosztevő tehát nyilván olyan ember volt, a ki régebben ismerte áldozatát és annak életmódját. A holttestet a zongorarakarban egy zongora alatt találták meg. Lábai egymásba fonódtak, háta megdőbült, s arccal a padló felé feküdt. A terem közepén vértócsát találtak a detektívek, a mi arra vall, hogy a holttest eleinte nem feküdt a zongora alatt, s a gyilkos csak utóbb cipelte oda. A meggyilkolt gyáros fején szörnyű seb tátong, melyet valószínűleg vassal vagy súlyos fűszerszámmal ejtettek rajta; nyakát zsineggel szorították össze. Nyilvánvaló, hogy eleinte megakarták fojtani, utóbb bezúrták koponyáját. A zongorákra frecescent vér viszont azt bizonyítja, hogy a meggyilkolt ember védekezett s kétségbeesetten dulakodott gyilkosával, vagy gyilkosaival, mert a gyilkosságot valószínűleg ketten követték el. A gonosztevők a pénzszerkeznit is feltörték s több értékpapirosomagot a földre szórtak. A hiányt mindaddig nem állapíthatta meg a rendőrség, mely tegnap több gyanús egyént letartóztatott.

— **A tél Párisba.** Párisban, mint onnan táviratozzák, néhány nap óta igen hidegre fordult az idő. Tegnap éjjel két nő és egy férfi megfagyott.

— **A zentai amazonok.** A zentai legényeknek az a gyöngy szokásuk volt, hogy minden

mulatságukon legyen egy kis bieszkázás. A zentai rendőrség azonban nem fogta fel olyan eszményileg a dolgot s elrendelte, hogy rendőrei bál alkalmával minden legényt motozzanak meg, nines-e nála bieska s csak azt a legényt ereszték be a bálba, a kinél nines. És így is történt egy darabig, s a bálokról — a zentai legények nagy fájdalmára — kimaradt a bieszkázás. De csak egy időre. A zentai lányok ugyanis nem bírták sokáig elviselni, hogy érettek ne bieskázák meg egymást a legények s a mit a rendőri ellenőrzés miatt nem tehettek meg a legények, megtették ők maguk vitték pruszlikjuk alá rejtve a bieskát a bálba, a hol aztán ki ki átadta a kedélyes kis fegyvert annak, a ki épen a legjobban tetszett neki. S a zentai rendőrség egy szép napon egyszerre csak azon vette észre a dolgot, hogy hiába motozza meg a bálba menő legényeket, nines-e náluk bieska, a bálokon — ép úgy, mint ezelőtt — vigan folyik a bieszkázás. Természetes, hogy a hamisság hamar kiszűrt, s a rendőrkapitány — bármily furesának látszik is ez — kénytelen volt kiadni a rendeletet, hogy a bálba menő közönségtől a rendőrség most már ne csak a legényeket motozza meg, hanem a leányokat is. Mivelhogy a lányoknál van a bieska. Hogy hol rejtgetik a veszedelmes szerszámot, nem tudjuk, de bizonyos, hogy — mint egy ottani lap írja — a legények azóta tömegesen jelentkeznek — rendőrnek.

— **A világ leggazdagabb embere.** John D. Rockefeller az, a ki ezt az irigylésre méltó címet joggal viselheti. Rockefeller vagyona *egy- és negyedmilliárd dollár*, sőt a tulozni szerető yankeek *hárommilliárdra* is becsülik. Érdekes, hogy Rockefellernek tizenhat esztendőskorában 10 dollár volt az összvagyon és épen ez világítja meg azt a hatalmas üzleti szellemet, a melynek segítségével évek során át a világ leggazdagabb embere lett a koldusfútból. 1855-ben 10 dollárja volt. Egy évvel később 100; 1858-ban már 500 dollár megtakarított pénze volt. Husz éves korában 1500 dollárja volt és 31 éves korában már 300.000; 34 éves korában 1.200.000 dollár; 44 éves korában már 26.000.000 dollárja volt. 1893-ban mint 54 éves férfi 150.000.000 dollár szaporított vagyonát. Az ezután következő 10 év alatt érte el vagyonát a szinte mesészerű összeget: egy milliárd dollárt. Rockefeller ma is királya a petroleum-trustnak és ez maga százmillió évi jövedelmet hajt neki. Más számtalan milliót hoz a konyhájára vagy tizenkét vasut, mely az ő tulajdonát képezi. Az Unió legnagyobb vasutai az övéi, épen úgy számtalan ólom-, szén-, vas- és ezüstbánya. Rockefeller csak nagy ritkán mutatkozik New-Yorkban. Körülbelül egy órányira a várostól van fejedelmi kastélya, a hol teljesen elszigetelve él és csak a telefon, meg távirat segítségével intézi óriási börtömanővereit és intézi Amerika, sőt az egész világ pénzpiacának sorsát. Egy sok idővel rendelkező amerikai matematikus kiszámította, hogy 1960-ban, vagyis mikor az unokából 16 esztendőskor hajdon lesz vagyona már billiókra, sőt trilliókra fog rugni. Ezzel a mesés vagyonnal megengedheti magának azt a tréfát, hogy a földtekét 100 láb szélességben 100 dollárosokból álló övvel láthassa el. Ezerszer több lesz a vagyona, mint az Egyesült-Államok összes lakóinak együttvéve.

— **A delejes látás.** Egy Sollier Pál nevű francia orvos könyvet adott, a melyben igen érdekesen írja le azokat a kísérleteket, a melyeket különféle betegeken végzett, miután azokat delejes álomba altatta. A betegek belátnak a saját belsejükbé és el is mondják szépen a látottakat. De Sollier eseteiben nem a képzelőerő tükrösképeiről van szó, hanem betegeknél tudományosan ellenőrizhető önfigyeléseiről, melyekre előzetes tudás alapján nemcsak látás útján juthattak. Sollier munkatársa, Colmas delejes álomba merítette egy betegét s ráparancsolt, hogy nézzen a belsejébe s mondja meg mit lát a szívében. A beteg asszony hipnotikus álomban látható meglepetést árult el s így szólt: — Nini, nézze csak, a szívémben folyadék van. Nagy csövekbe megy be, aztán kisebbekbe, megint egészen kicsinyekbe, majd nagyokba megy át, aztán visszamegy a szívébe. Mindig megy és jön, nem áll meg. Megint megy, megint megy. Istenem, nem akarom látni ezt, nagyon kellemetlen. Egész testem remeg. Mindig folyik és

folyik... Majd később ezt látta a páciens: — Valami kétféle folyik a csövekben. Egy egészen fehér folyadék és kicsi gömbök sok-sok, majdnem kerek mind és egészen piros. Mind a fehérbe folynak... Ugyanaz a beteg hipnotikus álomban leírta a tüdejét, azt hitte róla, hogy nagy szivacs, a gyomrát és az agyát. Sollier egyik betege 1902-ben hipnotikus álomban elnyelt egy gombostűt. Néhány hónappal később megint hipnotikus álomba merítették és ráparancsoltak, hogy figyelje meg, mit lát testének belsejében. Azonnal megmondta, hogy szuró fájdalmat érez a beleiben, egy ponton, a melyet megjelölt egész határozottan szóval. Később plajbászszal le is rajzolta; megmondta, hogy mely napon, melyik órában nyelte le a tűt, pedig éber állapotban erre egyáltalán nem emlékezett. Annyi hihetetlennek látszó, csodának tetsző dolog ma már nem csoda, nem képtelenség, hogy Sollier és Colmers kísérleteinek a végét is be kell várunk és nem szabad ma még azt mondanunk, hogy — lehetetlen.

— **Major táncmester** márczius hó elején egy két hónapra terjedő tánczeyklust nyit. Egyben kéri a t. érdeklődő közönséget, hogy magánházakban és intézetekben a colonneokat addig szervezni kegyeskedjék.

A Bostonból és Cake-Valkból magánórákat ad. Egy magánóra 6 korona. A magánórákat haton is vehetik, ezeket a társaságokat az érdeklődők hozzák össze.

Jelentkezni vagy értekezni minden időben lehet lakásán, Mátyás király-tér (Főter) 12. szám, II. emelet, 25 ajtó.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtiszt magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlíteni dök az impregnált takarmány-répamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

TÁVIRATOK.

A király személye körüli miniszter kinevezése.

Budapest, márcz. 1. *Khuen-Héderváry* Károly grófnak a király személye körüli miniszterré való kinevezését a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni.

Gr. *Khuen-Héderváry* Károly kinevezése után nyomban Temesvárra utazik, hogy a parlamenti szokás szerint letegye mandátumát és választásnak vesse alá magát.

Az országházról.

Budapest, márcz. 1. A képviselőház a delegáció tárgyalásainak befejezte után ma tartotta első ülését *Perczel* Dezső elnöklésével.

Elnök bejelenti *Korodi* Lutz Németországba költözött volt brassói képviselőnek írásban beküldött lemondását, melynek hangja olyan, hogy az elnök nem olvastathatja fel, hanem kénytelen visszaküldeni azt a berlini nagy követség útján *Korodinak*, a kinek lemondását a Ház egyszerűen tudomásul veszi.

Elnök indítványozza, hogy az ujonczjavaslat tárgyalását folytassák.

Polonyi Géza elfogadja az indítványt s egyszersmind kérdi, mikor terjesztik a Ház elé a július óta függőben tartott, *Khuen-Héderváry* gróf vesztegetési ügyében tett bizottsági jelentést, mely most azért aktuális, mert szó van róla, hogy *Khuen-Héderváry* Károly gróf legközelebb belép a kabinetbe. Az affér elintézetlen

levén, ezt a parlament lekicsinylésének tekinti.

Perczel elnök kijelenti, hogy a bizottság jelentését múlt év október havában nyomtatásban kiosztották a képviselők között. Míg az ex-lex állapot tart, az államszükségleteken kívül egyebet tárgyalni nem lehet.

Gr. Tisza István miniszterelnök ugyanezt a kijelentést teszi, hozzátéve, hogy Khuen-Héderváry gróf szeplőtlenül került ki azon ügyből. Pártolja az elnök napirend indítványát.

A Ház többsége az elnök napirend-indítványát elfogadta.

Ezzel az ülés véget ért.

Az orosz-japán háború.

Páris, márcz. 1. A „Matin“ külön tudósítója jelenti *Karbinból*, hogy Korea északi részén **összeütközött egy ezred kozák egy japán lovas ezreddel**. Az oroszok a japánokat üldözőbe vették és több lovukat elfogták.

Tokio, márcz. 1. A koreai udvar kétszázezer jent adományozott a Vörös kereszt egyet japáni kórházai számára.

Csinkau, márcz. 1. Ma reggel 15 japán hadihajó megjelent *Port-Artur* előtt és hevesen tüzelni kezdett. Az orosz hajók elindultak, hogy a japánokat megtámadják, de azok visszaszorították őket. Az összeütközésnél **egy orosz hajó erősen megsérült, egy torpedó-naszád pedig elsüllyedt**. Két órai tüzelés után a japán hajóhad teljes rendben vonult vissza.

A Galamb-öböl felé nagy számú orosz tüzérsg indult el.

Irodalom.

**** Család és Iskola.** Solyom János kitűnő szerkesztésében megjelenő „Család és Iskola“ című tanügyi lap legújabb száma következő bő és változatos tartalommal jelent meg: A mai társadalom és nevelés. IV. Barabás Jenő — A polgári fiú-iskolák reformja. Hantos Gyula. — A figyelemről. (Vége.) Zoványi Lajos. — Az olvasmánytárgyalás elmélete és gyakorlata. (Vége köv.) Krausz Sándor. — Tárcza: Teleki József grófról és az általa irt nevelői utasításról (Folyt köv.) Péterfi Sándor. — Nevelői megfigyelések: 440. A gyermekek szóalkotása. 441. A 2 és fél éves gyermek mondása. 442. A kis Robinson. 443. Mit hív kövérnek egy 6-odfél éves gyermek. Székely Árpád. — Szemle: Kolozs vármegye 1903. évi népoktatási állapota. (Kozma Ferencz kir. tanfaluigyező jelentéséből.) — Egyesületi élet: Földrajztanítás a népiskolák III. osztályában. Belle László. — Az Eötvös-alap pályázati hirdetése. — Irodalom: Ezüst Hárfá. Ünnepi Daloskönyv. Mindkettőt szerk.: Erdődi Ernő. Ism. Boér Gergely. — Vegyesek.

**** A mi népünk.** (Közigazgatási röpirat) Somlyó V. Ignác bírósági végrehajtó, Sándor János belügyi államtitkárnak s általa a magyar-miniszteriumnak ajánlva, a fönti cím alatt egy kis röpiratot bocsátott közzé, melyben személyes megfigyelések, tapasztalatok és elmélkedések alapján szól hozzá egy s más közigazgatási kérdéshez. Az érdekes tanulságos, figyelemre-méltó gondolatokkal telt tüzet foglalkozik a magyar nép hajlamaival, iparunkkal, főként kis és házi-iparunkkal, mely utóbbinak fellendítésére a kormány által felállítandó minta-műhelyeket javasol. A házi-ipar fejlesztéséből és megerősödéséből folyna aztán a központi szövetkezeti raktár megvalósítása, mely közvetítené az eladást s egyszersmind előleget is adna a beszolgáltatott házi-ipari cikkeknek. A füzet nagyobb oldalon kívánja részletesíteni a házi-ipari cikkekét. Foglalkozik azután a szövetkezetekkel, a ruthén segélykezeléssel, a kis városok érdekével, a tör-

vénykezési és közigazgatási területek helyes beosztásával, a hazai fürdők érdekével és végül a kíváncsi olvasóval. A röpirat különösen a felső-magyarországi vármegyákat és ezek között Ugoosa vármegyét veszi tekintetbe. A röpirat Győrött jelent meg.

Művészet.

*** Józsi.** Molnár Ferencz bohózata tegnap még nagyobb számú közönséget vonzott, mint a mely az első előadásban hangos derűtséggel jutalmazta azokat a kacagtató és lehetetlen helyzeteket, jóízű ötleteket, melylyel a szerző darabjának magasabb igények nélkül való meséjét, cselekvényének rendszertelen és bizonytalan menetét elfödözni igyekezett. Józsi ügyes személyesítője, a kis *Fehérvári Annuska* tegnap is sok tapsban részesült. *Dezséri, Kassai, Somlyai, Mészáros, Csige* Böske, *Gál Janka, Fehérváriné* jó kedvvel, vidáman játszottak.

*** Grünfeld—Bürger-hangverseny.** A zene-konzervatórium nagytermében rendezte Grünfeld—Bürger-féle kitűnő művészársaság esütörtökön este klasszikus kamara-hangversenyét. Zenekedvelő közönségünk, melyet a hírneves quartett-társaság multkor koncertje meghódított, nagy érdeklődéssel várja a tartalmas és nemes élvezetet kínáló estélyt. — A művészársaság, előbbi koncertjeihez hasonlóan, most is finom ízléssel állította össze műsorát. Beethoven, Csajkovszky, Cherubini művei lesznek a hangverseny értékes számai. Kiválóan érdekes pontja lesz a műsornak *Dvorzának*, a világhírű cseh zeneszerzőnek egy nálunk még eddig elő nem adott gyönyörű quartettje. Igen vonzó része lesz az estnek *Sándor Erzsébet*, a zeneakadémia opera-iskolai növendékének közreműködése, a ki magyar szerzőktől fog néhány szép új dalt énekelni. A hangverseny jegyeit már jó részben előre lefoglalta a közönség, mely valószínűleg zenefélségig meg fogja tölteni a kisméretű termet. Jegyek 5, 3, 2 koronájával *Lepage* Lajos, *Máttyás királyról* és *Beatricéről* szóló operájában szerepelnek. A műsort holnap közöljük.

*** Aszínház hírei.** Egyenlőség. Barrie fantasztikus színműve holnap kerül színpadra ismét, az eredeti szereposztással. — *Szegény Jónathán* Milőckernek a mult héten szép sikerrel föllevenített operettjét esütörtökön megismétlik. — *Sherry* Ordonneau és Félix új operettjéből ma már a zenekari összpórbakat megkezdtek. A nagyhatásu operette újdonság szombaton kerül X. (páros) számú bérletszünetben bemutatásra.

*** Pályanyertes vigjáték.** A br. *Bánffy* Dezső-féle vigjáték-pályázat 1200 korona díját a magyar tudományos akadémia tegnap tartott összes ülésen a kiküldött bíráló-bizottság egyhangulag *Földes Imre* „Hadik útja“ című verses történeti vigjátékának, mint viszonylag legjobb-nak ítélte oda. A fiatal szerzőnek két év alatt immár a negyedik darabja nyerte el a pályadíjat.

*** Színmű Mátyás királyról.** A budapesti Nemzeti Színház legközelebbi újdonsága *Pekár Gyula* négyfelvonásos történeti színműve lesz, a melynek *Mátyás és Beatrice* a címe. Az újdonságból már folynak a próbák.

Heti műsor:

Szerda:	Egyenlőség (b. 144. sz.).
Csütörtök:	Szegény Jónathán (b. 145. sz.).
Péntek:	Kisértek (b. 146. sz.).
Szombat:	Sherry. 1-6r (b. szünet X. sz.).
Vasárnap	(d. u.): A mama (Ifj. előadás X.).
	(este: Sherry (b. 147. sz.).

CSARNOK.

A vén leány tavasza.

Irta: Alba Nevis.

Ez volt az első tavasz, a mely a Bella kisasszony nyugodt, alvó lelkében némi hullámokat vert.

Egy kicsit későn jött és érthetetlen is volt, hogy ő, a ki eddig csak mosolygott a költők rajongó, illatszomjas tavaszi strófáin, most való-

sággal érezni kezdi öregedő szívében a forrongást, vágyakat, azt a sokat gunyolt és mégis hatalmas erőt, a mit magában rejt egy áprilisi, csodálatosan tiszta, nyugodt, langyos alkonyat.

Csak egyedül volt otthon; a fivére sétálni ment az asszonyával s a két kicsit is magukkal vitték. Ő odaült a nyitott ablakhoz s a könyökő támaszkodva, nézett kifelé: nem a falut nézte, mert az üres volt és kihalt, mintha ezek a kenyér után futkosó, hétköznapi apró emberek nem értenék meg az ébredő természet édes muzsáját. Egy-egy kedvetlen fáradt paraszt ember haladt haza a munkából, gyöngye porfelhőt verve fel az utoza közepén, azután csönd lett.

Bella kisasszonynak eszébe jutott, hogy folytatnia kellene a megkezdett angol regény fordítását, azután homályosan az is átfutott az agyán, hogy a színművéből csak az utolsó két jelenet hiányzik még, azt meg kellene írni. Az alkalom pompás, a gyermeklárma nem zavarja s a háztartás is ad egy kevés pihenőt. De tudja Isten: a szellő a hogyan simogatta a homlokát meg a kis kertből felszálló erős jácint-illat egészen elbódították, hogy tán erővel se tudott volna elmozdulni az ablaktól.

Eddig ez soha se történt, mert Bella kisasszony, a pedáns, józan vén leány — mint mondom — gyűlölte az álmodozást és kicsinyléssel dobta félre naiv poéták áradozó, tavaszi verseit. S ha csak egy pereznői szabad ideje akadt, nekifeküdt a bátyja zöld posztóval bevont íróasztalának s fordította a titokzatos angol s izgatón francia regényeket.

Már egész halmaz bevert a fiókjában készen, köztük néhány komolyabb munka is, mert Bella kisasszony sokat tanult és sokat gondolkodott; az egész élete ugyszólván ebben telt el. Már mint gyermek komoly volt; aranyos haját simán, minden cifrázás nélkül fésülte hátra s az ajka csak ritkán mosolygott és akkor is olyan bizonytalanul révedezve.

Mint felnőtt leány már csak szomorúságban volt része s ekkor a mosoly is feledésbe ment. Egyszerre olyan nagyon-nagyon szegény lett: elvesztette az édes anyját, az otthonát s hogy a fiére házához került, eleinte a szívébe vágott egy-egy szó, lekintet vagy talán egy el se gondolt gondolat.

Pedig hát szerették: az asszony sokszor nógatta vidámságra, esalta magával mulatozó fiatalok közé. A gyermekek a nyakába akaszkodtak s a kis leány piros nyelveeskéjével hízogó cizozsa módra nyalta-falta hervadt arcát, de ő gyöngéden lerázta magáról a bebújt a kis disztelen csendes szobájába írni. És róttá lázás fejjel, forrongó lélekkel a sűrű betűket a fehér papíron.

Csak írni, írni! Minél többet, minél gyorsabban!

Ilyenkor elfeledte a környezetét, a szomorúságát, mindent... a szemei ragyogók lettek s szegény, beesett arca egész belepirult a sietésbe. Ugy tetszett, mintha félne: hogy a gondolatok, a tarkaszárnyu játszi pillangók elröppennek, ha hirtelen meg nem fogja őket. Sokszor megcsépett pedig, hogy a himporuk is ottragadt az ujján s mire leírta, már hiányzott a csillogás. Ilyenkor szinte kétségbeesve kereste a szavakat.

A szépirodalmi lap, a mely hétről-hétre hozta a regényét, hol eredetét, hol fordítást, ott pihent diszkötésben a kis munkaasztalán s ha nagyon sivár volt a világ s az élet nagyon szomorú, ebből merített magának vigasztalást, erőt, gyönyörűséget.

... A betű, mely a maga kicsiségében egy egész mindenség hatalmát hordja, melynek fekete színéből a szívárvány, a forrongó élet minden ragyogása árad ki!

Ez volt az ő ifjúsága, az ő szerelme, az ő ura, az ő mindene!

Kint egyre sötétebb lett az este s Bella kisasszony bosszankodva érezte, hogy most egy vonást sem tudna írni, hogy nem tudna elmozdulni arról a helyről, sőt talán a szemét se tudná levenni az ürességről, a mit mereven nézett a távolban.

Olyan csodálatos, olyan erővel rabul ejtő volt ez az est, mintha még tavasz soha se lett volna.

Valami igen halk, elmosódó zsongás szált a virágoskert fölött, a melyben illatoztak a kék és rozsaszínű teljes jácintok, meg az ibolyák. A kapuba húzódva egy csipkesszoknyájú eselédleány

állt, a kezében vizes korsóval s hallgatta a legénye suttogását. Bella kisasszony szinte türelmetlenül leste őket, a beszédjüket nem érthette, csak látta a férfi szemének hol gyöngéd, hol szenvedélyesen föl villanó tekintetét. Azután az ajkát, melynek széle meg-megvonaglott egyszerre csak vadul rátapadt a leány csattanó piros szájára.

És ebben a perczen fölforrt a vén leány nyugodt, téspező vére s odatulult a szívére, agyára, marta, égette, mint a pokloknak leglángolós tüze.

Most érezte először, hogy ez nem élet így, hogy neki is joga van követelni azt, a miből még a legutolsó nyomorult kis féreg is kiveszi részét. Oh, ha még egyszer — csak egy rövidke percre — visszatérnének arczára a tizenhét év rózsái s a szemébe az elhalt csillogás!

Zokogni, sikongani szeretett volna, amiért így eltékozolta a legdrágább kincsét, a fiatalságát amiért élt, anélkül, hogy tudná, mi hát az élet? Mi a cél, mi a gyönyörűség, a minden? Mintha egy pillanatra csodás világosság támadt volna az agyában, belátta, hogy az irás, a tudomány, a filozófia, a dicsőség mind semmi, semmi, kevesebb egy földön máshoz, kétesfényű kis szentjánosbogárnál, csak egy ok, egyetlen egy cél van, amiért élni érdemes: a szerelem!

És im a józan, okos, ezinkus vén kisasszony a forrongó áprilisi estén, az egyedülvalóság órájában kitárta a két csontos karját s azután oda-szorította lefolyt, szeszonyi gyönyöröket soha sem élvezett keblére, mintha valakinek: egy szerelem-szomjas férfinak simogató kezét szorítaná oda. Hogy fáj, szinte belesajdul! S a könnyek, a késő ébredés rettenetes könnyei egyenkint peregték végig az arczán...

Ekkor jöttek hazafelé a sétáról s Bella kisasszony elszoruló szívvel nézte a két alak összefolyó körvonalaikat. Ah, igen, azok élvezettel szívták az üde levegőt s keresték egymás szemében a tavaszt!

Az ő lelkét meg az irigység borzongatta s talán a tehetetlen gyűlölet, a mint a két keze ököbe szorult. Neki soha, soha se lesz tavasza, az ő lelkére nem veti hullámaikat a gyönyör!

A két kiesel versenyezve futott hazafelé s a publi, a hogy megpillantotta az ablakban a szürke fejét, már messziről kiáltott:

— Bella néni, vacsorát! Éhesek vagyunk!
— És ő megtörülve égő szeméit, lehajtott fejjel, rezignáltan indult az éléskamra felé, — csörgetve a hatalmas kulcsokat — hogy elkészítse a gyerekeknek a vacsorakávéit.

Közgazdaság.

A székely kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, febr. 28.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara februárius 26-án d. u. tartotta meg az évi első teljes ülését Tauszik B. Hugó elnök vezetésével.

Gyűlés elején öröndetes tudomásul vették, hogy a keresk. m. kir. miniszter a székely kisipar fejlesztése céljából Volosits István baróti könyvkötő, Szabó Ferenc és János csikszépvízi kocsigyártók, valamint Nagy József kézdívasárhelyi bádogos részére üzletkörükben használható munka-gépeket adományozott, valamint, hogy a Klinger Henrik vezetése alatt álló sepsi-szentgyörgyi szövetségnek 1902. évi segélyrészlet fejében 38.000 koronát a házi iparosoknál üzembe helyezett 180 szövetség után pedig 18.000 koronát utalt ki, miáltal a gyár üzemképessége a kívánalmaknak megfelelően fokozódott.

Tárgysorozat rendén behatóan foglalkozott a kamara a marosvásárhelyi ev. ref. leányiskolával kapcsolatos nőipariskola fejlesztésével, ebben a

nyakkendő készítés meghonosításával. A kérdés úgy nyert megoldást, hogy a keresk. minisztertől az ügy kivételének részleteire vonatkozó értekezleti jkv. felterjesztésével kapcsolatosan a tanfolyam anyagi támogatását, művezető kinevezését és a forgalmat biztosító közvetítő vállalkozó segítségét kérelmezik.

Tárgyalta Udvarhely vármegyének a kéményseprési ipar gyakorlására vonatkozó szabályrendeletét, a helyi viszonyokhoz illő módosításokkal ajánlván megerősítésre; elfogadta a múltévre vonatkozó összes számadásokat; tudomásul vette a szegedi és budapesti karácsonyi bazárokról szóló jelentéseket, hol többek között a magyarói varottasok, a mezősegi szotyoráru és a székelyudvarhelyi agyagáruk mellett a kosáráru öröndett nagyobb kelendőségnek.

A cukor- és szeszipar fejlesztése érdekében a fogyasztó-adók mérséklését kérelmezi; a gyümölcs-palinka eszenciák gyártásának és behozatalának megakadályozására közbenjár; a szövetkezetek tulkapásainak megakadályozására egyben ez a nagyjelentőségű közg. intézmény egészséges fejlődésének biztosítására önálló szövetkezeti törvény alkotását sürgeti; a hadsereg terményszükségletének biztosításánál a kereskedők tapasztalt mellőzése ellen állást foglal; a Magyarország és Ausztria közt forgalomba jövő cukor elvámolása ügyében az O. M. G. E. által benyújtott törvényjavaslatot pártolja.

Több székely kisiparosnak állami támogatásért beadott kérését a beszerzett adatok mérlegelésével a keresk. kormány támogatásába ajánlja.

Ezek után több kisebb ügy nyert elintézt. Ezzel az ülés véget ért.

× Kolozs vármegye állategészségügye. A legújabb hivatalos kimutatás szerint Kolozs vármegye területén a következő ragályos állatbetegségek fordultak elő: Veszétség: almási j. 1, gyalui j. 1, kolozsári j. 1 községében. Ragados száj- és körömfájás: mócsi j. 1 községében. Rühkór: tekei j. 1 községében Sertésvész: nádasmenti j. 1 községében.

× Betegsegélyző-pénztárak kongresszusa. A kerületi pénztárak a munkások baleset ellen való biztosításáról szóló törvényjavaslatot sérelmesnek tartják magukra nézve, sőt létfenntartásukat megrendültnek látják, minek folytán központi bizottságuk útján sérelmeik orvoslása miatt vasárnap délelőtt országos kongresszusra gyűltek egybe az Országos Iparegyesület nagytermében.

Gelléri Mór kir. tanácsos mint házigazda megnyitja a kongresszust és kéri a megjelenteket, hogy kongresszusi elnököt válasszanak. Elnökké Szontagh Jenőt, a szolnoki betegsegélyző pénztár titkárát választották meg, a ki nyomban megkezdte „A munkások baleset ellen való biztosításáról szóló törvénytervezet betegsegélyző pénztári szempontból” című előadását.

Elismerését fejezi ki a törvénytervezet tervezőjének, Szerényi József min. tanácsosnak, de a betegsegélyző-pénztáraknak némely intézkedése ellen állást kell foglalni. Röviden ismerteti a törvényjavaslatot és szakszerűen kimutatja a tervezet azon hibáit, melyek a pénztárakra súlyos terheket rónak. Hosszabb indoklás kíséretében határozati javaslatot nyújt be s ajánlja annak elfogadását. A nagy tetszéssel fogadott felszólalás után még Schwarcz Miksa dr. (Kolozsvár), Schütz Ernő (Nagyszeben), Zst Emil (Szombathely) és Kirchlechner Ernő (M. Óvár) szólottak a javaslathoz, mire az elnök a tárgyalást elnapolta.

Tegnap, hétfőn délelőtt folytatta a kongresszus tárgyalását.

A mai tárgyalási napon Somlyai Lajos, a pozsonyi kerületi betegsegélyző-pénztár titkára tett előterjesztést „A balesetbiztosítás kérdése munkásvédelmi szempontból” cím alatt. Ugy a

Szontagh Jenő előadó által beterjesztett, valamint a Somlyai Lajos előadó által beterjesztett mai határozati javaslatokat általánosságban és részleteiben is elfogadta a kongresszus.

Schreiber Ignác (Eperjes) indítványát, hogy a jövő iparos nemzedék már az ipariskolában kitaníttassék jogai és kötelességei felől és dr. Schwarcz Miksa (Kolozsvár) indítványait, hogy a kongresszus munkálatai az országgyűlési munkájólleti bizottság tagjaival közöltesse, valamint, hogy a kongresszus évente összeül, elfogadták.

Szontagh Jenő, köszönetet mondott dr. Diószeghy József miniszteri titkárnak, a miniszter képviselőjének, a kinek a kongresszus munkálatait melegen ajánlja figyelmébe.

Dr. Diószeghy József válasza után az elnök berekesztette az országos kongresszust.

Kiadóhivatal és nyomda telefon száma 384.

Szerkesztőség telefon-száma 49.

NYILT-TÉR.)*

Van szerencsém a nagyrődemű hölgyközség szíves tudomására juttatni, hogy az itt helyben fennálló Szénási (recte Bürger József) urtól a bizományi áruraktárt és képviselőmet megvontam, melynél fogva a mai naptól részemre sem pénz, sem pedig rendelmények felvételére feljogosítva nincsen.

Kelmékbe való szükséglet esetén kérem közvetlen czégembe fordulni. Mintákat kívánatra készséggel küldök.

Kiváló tisztelettel

Szénási Gyula,

99 1—3

Budapest, IV., Kristóf-tér 4.

Ajtai K. Albert

„Magyar Polgár” könyvnyomdája

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 4. sz.

Doctori

Dissertatiókat

latin, vagy görög nyelven,

valamint

mathematikai és

algebrai szedéssel

jutányos áron

készít.

* E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknek, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantli cözzel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár, Basel (Svájcz.) 7 9—26

Birtokrendezési hirdetmény.

Sz. 1331—1904.
polg.

Hirdetmény.

96 2—3

Közhirre teszem, miszerint Oláh-Telek község tagosítási ügyében az előmunkálatok megkezdése, jelesen az érdekelt felek képviselőitnek rendezése, mely dő mérnök megválasztása és költségelirányzat elkészítése végett tárgyalási határnapul a helyszínére, Oláh-Telek községben 1904. évi április hó 18-ik napjának d. e. 9 óráját tűzöm ki, mikorra is érdekelt feleket azzal időzem meg, hogy kimaradásuk a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Egyszersmind felhívom a birtokrendezési mérnök urakat, kik ezen ügyben mérnöki teendőket elvállalni számdeköznak, hogy a szerződési pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat a tárgyalási határnapig hozzám, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

A marosvásárhelyi kir. törvényszéktől 1904. évi februárius hó 20-án.

A kir. törvényszék nevében:

HORVÁTH MIKLÓS,
kir. törvényszéki bíró.

Sz. 414—1904.

95 2—3

Árlejtési hirdetmény.

A szamosujvári kir. országos fegyintézet részére az 1904—5. évre mintegy 400, azaz négyszáz métermázsas vegyes színű, tehát: szürke, barna, fehér vöröses színű vegyesen, de első minőségű erdélyi szálas mosatlan gyapju fog beszereztetni, mely a folyó év végéig szállítandó be és az ára is még a folyó évben ki fog fizetett. Hogy a t. gazdaközönség közvetlen ajánlatot tehesse, a gyapju mosatlan állapotban vétetik át, de azért szemét és egyéb gáztól mentesnek kell lennie. Hogy kevésbé tehető ajánlattevők is részt vehessenek a szállításban, (100) száz métermázsára is lehet ajánlatot tenni. Fentartatik a jog a részajánlatok elfutasztására, valamint az ajánlatok közt való szabad választás joga is fentartatik a Nagyméltóságú kir. Igazságügyminisztérium részére. Csakis írásbeli zárt ajánlat fogadtatik el.

Ezen gyapju-szükséglet szállításának biztosítása végett 1904. évi márczius hó 24-én délelőtti 11 órájáig a fegyintézet igazgatóságához írásbeli zárt ajánlatok adhatók be. Mire azzal hívom fel vállalkozni kívánókat, hogy az ajánlati értéknek megfelelő 5%-nyi bánatpénzt a fenti határidőig készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban kötelesek letenni s a mennyiben az igazgatóság előtt ismeretlenek, hatósági bizonylattal igazolni, hogy a jelen vállalatra képesek és szerződés-kötésre jogosultak.

A jelen kivonatos és a részletes feltételeknek is megfelelően szerkesztett, az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt, bánatpénzzel felszerelt és egy koronás bélyeggel ellátott, bepecsételve, bérmentesen be-terjesztett írásbeli zárt ajánlatok borítékára ráírandó, hogy az „Ajánlatot” tartalmaz. Ezen ajánlatok bizottságilag nyilvánosan bontatnak fel; a kitűzött határidő után érkezettek figyelembe nem vétetnek. Tartalmaznia kell továbbá a zárt ajánlatnak:

a) ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ezen kivonatos és az intézet hivatalos helyiségében — a hivatalos órák alatt — bármikor megtekinthető részletes szállítási feltételeket ismeri s magát azoknak mindegyikében aláveti;

b) a szállítandó gyapju egységi és ez alapon összárát korona értékben, számmal és betűvel olvashatóan írva;

c) ajánlattevő nevét, lakását, polgári állását tisztán kiírva;

d) ajánlattevő azon határozott kijelentését, hogy kizárólag erdélyi származású gyapjut fog szállítani.

Kir. országos fegyintézet igazgatósága.
Szamosujvart, 1904. évi februárius hó 24-én.

Uhlyarik Albin,
igazgató.

Mezőgazdák!

Van egy táp-, hizlaló- és védőszer a disznók számára. Már a malacoknak is lehet adni a dr. Trnkóczy-féle

Krajnai Disznó-Tápliszet,

mint tápkeveréket, mely étvágyosináló, hizlaló és védőszer.

Egy 50 filléres csomag hónapokra való.

Egészséges, tápláló és hizlaló.

Kapható kereskedésekben. 5 csomagként a gyárból: Trnkóczy gyógyszerárában, Laibach, Krajna, Ausztria. 193 12—12

Köszönő iratok a biztos sikerről mindennap érkeznek. Legnagyobb kitüntetés London 1903.

Jó keresethez

juthatnak házalók, vagy mellékjövedelem keresők. A. Pickl, München, Schwanthelersstrasse 114. 97 1—1

ALAPITTATOTT: 1866.

MA T U T S E K J O Z S E T

férfi-, női- és gyermek-czipész-üzlete
Kolozsvárt,

Szentegyház-utca 3. szám alatt.

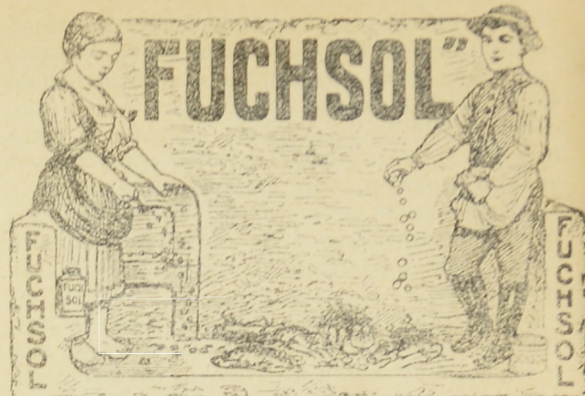
1885. budapesti orsz. kiállításon jury-tag.

Ajánlja dúsán ellátott

CIPŐ-RAKTÁRÁT

a helyi és vidéki t. közönségnek.

Megrendelések beküldött mérték vagy láb-beli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítettnek.

Méregmentes! Szabadalmazva 1216. sz.

„Fuchsol” kipusztítja az összes rágóállatokat és pedig: patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül. 27 5—25

„Fuchsol” kipusztítja az összes férgeket, u. m. poloskát, bolhát, svábhogarakat, molyt, stb. a fajzattal együtt.

„Fuchsol” nem általános szer, hanem minden állatnem részére külön szer létezik

Kapható vidéki városokban gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Kolozsvárt: Burger Frigyes drogueriájában

Közvetlenül kapható:

Ujházy Árpád és Társai
vegyészeti laboratóriumában, Pozsonyban.

Képviselőtet vállal

szalámi és hentesárukban

jól bevezetett zsiradékárú-ügynökség

A. SCHANIL, WIEN, XVII., Helbinggasse 6.

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában jutányos árban felvállaltatnak.

Joánovics Testvérek
fényképészek

Telefon 150.

(ezelőtt Kató J.)

Telefon 150.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 32.

Speciálisták gyermekfelvételekben.

Elsőrendű műterem, készít: platin és fényes képeken kívül nagyításokat, aquarelleket és olajfestményeket meglevő kis képek után.

Öltözők a n. é. közönség rendelkezésére állanak.

6 19—20

A téli hónapokban a műterem minden helyisége fűtve van.